

ETIČKI KODEKS

INA GRUPE

sadržaj

UVODNA RIJEČ PREDSEDNIKA UPRAVE INE	4.
1. CILJ ETIČKOG KODEKSA INA GRUPE	6.
2. ETIČKI KODEKS	7.
3. PODRUČJE PRIMJENE	7.
4. ODGOVORNOST	8.
5. ORGANIZACIJSKE OBVEZE, OČEKIVANJA I PRAVILA PONAŠANJA	9.
5.1. Korisnici usluga	9.
5.2. Dioničari	9.
5.2.1. Transparentnost financijskih izvješća i računovodstva	9.
5.2.2. Imovina društva	10.
5.2.3. Intelektualno vlasništvo i ostali zaštićeni podaci	10.
5.2.4. Nezakonito postupanje s povlaštenim informacijama i trgovanje od strane upućene osobe	12.
5.2.5. Digitalni sustavi	13.
5.3. Radnici	14.
5.3.1. Zabrana diskriminacije	14.
5.3.2. Zaštita dostojanstva	15.
5.3.3. Zaštita privatnosti i povjerljivih podataka	15.
5.3.4. Dječji prisilni rad	16.
5.4. Zaštita zdravlja, sigurnosti i okoliša i zaštita imovine	16.
5.5. Poslovi vezani uz vlast i politički angažman	18.
1) Politički angažman	19.
5.6. Lokalne zajednice i civilno društvo	19.
5.7. Dobavljači i poslovni partneri	20.
1) Sukob interesa	22.
5.8. Osobe koje se nalaze u tržišnom natjecanju s INA Grupom	23.
6. POSTAVLJANJE PITANJA I IZRAŽAVANJE ZABRINUTOSTI	24.

Dragi kolege i poslovni partneri,

INA Grupa gradi svoj poslovni uspjeh, ugled, organizacijsku kulturu, suradnju i vrijednosti promicanjem etičkog poslovanja i etičkog ponašanja svih dionika, kako unutar, tako i izvan društava INA Grupe.

Stoga je naš stav u odnosu na obvezu poštivanja osnovnih ljudskih prava i etičkih načela integriteta, iskrenosti, povjerenja, humanosti, tolerancije i odgovornosti jasno izražen i promican u Etičkom kodeksu INA Grupe.

Kako bismo istaknuli važnost poštivanja pravila etičnog postupanja, želimo biti sigurni da je svim radnicima u svakom trenutku dostupan Etički kodeks INA Grupe koji je u tu svrhu i pripremljen u formi brošure, a sadržajno predstavlja dokument usvojen u prosincu 2012. godine. Na ovaj način nastavljamo s promicanjem etičkih načela i jačanjem svijesti o vrijednostima na kojima se temelji poslovanje društava INA Grupe.

Etički kodeks INA Grupe modificiran je u odnosu na prvu verziju objavljenu 2010. godine te je njime posebno istaknuta odgovornost menadžmenta u društvima INA Grupe koji svojim radom, donošenjem odluka i osobnim etičnim postupanjem promovira poželjne korporativne vrijednosti naše Grupe. Menadžment poduzima i potrebne napore kako bi sa sadržajem Kodeksa upoznao sve dionike, podržava svoje suradnike koji se obrate s pitanjima vezanima uz pravila Kodeksa ili u dobroj vjeri prijave kršenja Kodeksa.

Kodeksom su također detaljnije definirane odredbe u pogledu primitka darova ili drugih pogodnosti te su usklađene odredbe sa zahtjevima Zakona o tržištu kapitala u poglavljima Kodeksa „Intelektualno vlasništvo i ostali zaštićeni podaci“ i „Nezakonito postupanje s povlaštenim informacijama i trgovanje od strane upućene osobe“ te je uveden etički službenik u svakom društvu INA Grupe s više od 20 radnika, uključujući i službenika za INA, d.d., koji pruža podršku u radu Etičkog povjerenstva INA Grupe.

Kodeks daje pregled oblika ponašanja u poslovnom djelovanju, posebice u pogledu odnosa prema radu, suradnicima i poslovnim partnerima te prema javnosti. Međutim, njime nije

razrađeno svako područje etičnog djelovanja niti se daje uputa o postupanju za svaku moguću situaciju, već njegov sadržaj daje pregled poželjnih korporativnih vrijednosti koje smo svi dužni promovirati. Dokument je kreiran na način da služi i kao smjernica prilikom rješavanja nedoumica vezano uz poštivanje etičkih pravila koja su njime propisana.

Poštivanje pravila etičnosti prihvaćanjem imperativa moralne odgovornosti svakog pojedinca tijekom poslovanja je vrlo bitno za očuvanje ugleda kompanije, a radi što uspješnije suradnje s poslovnim partnerima i dugoročno održivog poslovanja, s naglaskom na usmjerenost kompanije da učinkovito odgovori izazovima u kompetitivnom industrijskom okruženju.

Društva INA Grupe su u poslovanju odgovorna svojim dionicima stoga očekujemo, kako od svojih radnika, tako i od svojih poslovnih partnera, da se pridržavaju pravila Kodeksa pružajući osobni pozitivni primjer u svakodnevnom poslovanju.

Nepoželjno i neprihvatljivo postupanje, koje je u suprotnosti s pravilima Etičkog kodeksa, može značajno ugroziti ugled društava INA Grupe i narušiti povjerenje javnosti. Stoga je važno istaknuti namjeru sankcioniranja slučajeva nepoštivanja pravila utvrđenih Kodeksom i ozbiljnih posljedica za svakog pojedinca, neovisno o njegovoj poziciji, odnosno radnom mjestu.

Naš zajednički interes i cilj je očuvanje i jačanje vrijednosti etičnog postupanja prilikom obavljanja poslovnih procesa i suradnje s našim dionicima te zaštita temeljnih vrijednosti utvrđenih ovim Kodeksom.

Pred svima nama je prilika i svi smo pozvani da, slijedeći pravila utvrđena ovim Kodeksom, pridonosimo jačanju naših vrijednosti i pozicioniranju u lidera u promicanju etičkih načela poslovanja.

Zoltán Áldott,
predsjednik Uprave Ine

ETIČKI KODEKS INA GRUPE

1 CILJ ETIČKOG KODEKSA INA GRUPE

Etički kodeks INA Grupe (dalje u tekstu: Kodeks) sastavljen je i donesen radi omogućavanja uvida svim unutarnjim i vanjskim zainteresiranim osobama (dalje u tekstu: dionici) u etička pravila koja INA, d.d., i sva društva u kojima INA, d.d. ima većinski udio, većinsko pravo odlučivanja ili posredno ili neposredno prevladavajući utjecaj (dalje u tekstu: društva INA Grupe) smatraju ključnim za svoje uspješno poslovno djelovanje, kako unutar tako i izvan društava INA Grupe.

Kodeks se zasniva na poštivanju temeljnih ljudskih prava i etičkih načela integriteta, poštenja, povjerenja, poštovanja, humanosti, tolerantnosti i odgovornosti.

Društva INA Grupe su usmjerena na uređenje korporativne odgovornosti svih svojih dionika. Društva INA Grupe očekuju od dionika da prihvate i postupaju u skladu s pravilima Kodeksa, pomognu u prepoznavanju i upravljanju etičkim pitanjima te sudjeluju u postupku izvješćivanja, odnosno prijavljivanja neetičnog postupanja.

U smislu odredba ovog Kodeksa pojmovi radnik te podnositelj prijave korišteni su isključivo u generičkom smislu i pod istima se podrazumijevaju i osobe ženskog i muškog roda.

2 ETIČKI KODEKS

Kodeks obuhvaća etička pravila prihvaćena od društava INA Grupe koja se u njihovom poslovnom djelovanju primjenjuju na sve dionike.

Kodeks predstavlja etička pravila koje treba poštivati, ukazuje na moguća kršenja Kodeksa i pruža uvid u identifikaciju i upravljanje etičkim pitanjima te pojašnjava izvješćivanje, odnosno prijavljivanje neetičnog postupanja. Neki su dijelovi Kodeksa, i teme koje se u njima obrađuju, od veće važnosti za pojedina poslovna područja, funkcije i organizacijske jedinice nego za druge. Ipak, valja naglasiti kako svako kršenje etičkih pravila od strane jedne osobe može štetiti teško stjecanom ugledu društava INA Grupe te narušiti povjerenje javnosti. Stoga se od svakog dionika očekuje da bude svjestan svojih obveza i postupuje u skladu s Kodeksom.

Kodeks je donesen radi promicanja organizacijske kulture i suradnje kojom se potiče etično postupanje, kako unutar, tako i izvan društava INA Grupe.

U svezi s Kodeksom valja naglasiti i sljedeće:

- Kodeksom se ne predviđa niti ne daje uputa o postupanju za svaku moguću situaciju niti se detaljno razrađuju sve teme. U slučaju da dionici imaju bilo kakve dvojbe oko toga kako se postaviti u određenoj situaciji, isti trebaju zatražiti praktične upute. Način traženja upute uređuje se u Poglavlju 6. Kodeksa;
- Zakoni i/ili drugi propisi koji se primjenjuju na društva INA Grupe (nadalje u tekstu: propisi) također uređuju te

postavljaju obveze u pogledu određenih tema koje uređuje i Kodeks; stoga valja biti svjestan postojanja propisa te postupati prema onome što oni propisuju;

- Samo poznavanje Kodeksa ne može zamijeniti postupanje prema propisima;
- Kodeks nužno ne sadrži sva pravila koja uređuju određena postupanja. U slučaju da je zakonom omogućeno i dopušteno da se neko pitanje uredi na drugačiji način, a Kodeks to pitanje i uredi na drugačiji način, tada valja primijeniti uređenje Kodeksa. Izuzetak od navedene primjene Kodeksa, osobito ako on pitanje uredi na nepovoljniji način od zakona, može biti samo primjena za radnika najpovoljnijeg prava prema prisilnim propisima. U slučaju dvojbe o uređenju nekog postupanja zbog drugačijeg ili različitog pristupa uređenju u Kodeksu i propisima, treba zatražiti uputu prije donošenja odluke i postupanja, kako je uređeno u Poglavlju 6. Kodeksa.

3 PODRUČJE PRIMJENE

Kodeks obvezuje sve radnike i druge fizičke osobe koje su, kao članovi Uprave, izvršni direktori ili u drugom svojstvu, prema posebnom zakonu, pojedinačno i samostalno ili zajedno i skupno, ovlašteni voditi poslove, a koji su zaposleni i/ili rade u društvima INA Grupe (nadalje u tekstu: radnici društava INA Grupe), u kojima je Kodeks donesen, ima snagu i primjenjuje se kao jedan od pravilnika o radu.

U društvima u vlasništvu, ali ne i pod kontrolom INA, d.d., poduzet će se razumni naponi kako bi i takva društva savjesno

primijenila etička pravila postupanja INA Grupe. Očekuje se i od svih drugih dionika da postupaju u skladu s pravilima Kodeksa.

Kodeks prvenstveno uređuje oblike ponašanja koji se pojavljuju u poslovnom djelovanju, odnosno u pogledu odnosa prema radu, suradnicima i poslovnim partnerima te prema javnosti; no od svih osoba koje Kodeks obvezuje očekuje se da, i izvan poslovnog okruženja, postupaju u skladu i primjenjuju pravila Kodeksa te izbjegavaju neprihvatljivo ponašanje koje je u suprotnosti s Kodeksom.

Rukovoditelji u društvima INA Grupe nadziru i upravljaju radom drugih radnika te imaju posebnu odgovornost u osiguranju kulture etičnog postupanja na način da:

- vlastitim postupanjem postavljaju primjer etičnog postupanja;
- poduzimaju sve kako bi Kodeks bio poznat svim dionicima koje obvezuje te kako bi njegova pravila bila temeljito pojašnjena i ispravno shvaćena;
- trajno nadziru postupanje unutarnjih zainteresiranih osoba prema etičkim načelima;
- jamče da se pravila Kodeksa i drugi interni propisi društava INA Grupe primjenjuju i poštuju;
- podržavaju radnike koji se obrate zbog pitanja vezanih uz pravila Kodeksa ili u dobroj vjeri prijave kršenje Kodeksa. Obveza je rukovoditelja zajamčiti da ti radnici neće biti stavljeni u nepovoljniji položaj niti da će im se povrijediti prava iz radnog odnosa ako se obrate zbog pitanja vezana uz pravila Kodeksa ili u dobroj vjeri prijave kršenja Kodeksa;
- u ocjenjivanju radnika u obzir uzimaju i postupaju prema pravilima etičnog postupanja;
- bez zadržke i dostave osobnih podataka, izvijeste Etičko po-

vjerenstvo prema pravilima etičkog postupka o neetičnom postupanju, a koje nije u njihovoj nadležnosti ili kompetencijama.

Kodeks je strukturiran na način da se osvrće na najvažnija etička pravila dionika društava INA Grupe.

Kodeks je usmjeren na sljedeće skupine dionika i etička pitanja:

- korisnike usluga;
- dioničare (transparentnost finansijskih izvješća i računovodstva; imovina društva; intelektualno vlasništvo i ostale zaštićene podatke; trgovanje od strane upućene osobe; digitalni sustavi);
- radnike (suzbijanje diskriminacije; zaštita dostojanstva; zaštita privatnosti i povjerljivih podataka; dječji i prisilni rad);
- zaštitu zdravlja, sigurnosti i okoliša i zaštitu imovine;
- poslove vezane uz vlast i politički angažman
- lokalne zajednice i civilno društvo;
- dobavljače i poslovne partnere;
- sukob interesa;
- osobe koje se nalaze u tržišnom natjecanju s društvima INA Grupe.

Pri definiranju etičkih pravila utvrđenih Kodeksom uzeti su u obzir prijedlozi i mišljenja nositelja interesa (dionika).

4 ODGOVORNOSTI

Uprava INA, d.d. je odgovorna za donošenje, reviziju i povlačenje Etičkog kodeksa INA Grupe. Izvršni direktor PF Korporativnog centra odgovoran je za izradu, pokretanje izmjena i dopuna Etičkog kodeksa INA Grupe.

5 ORGANIZACIJSKE OBVEZE, OČEKIVANJA I PRAVILA PONAŠANJA

5.1 Korisnici usluga

Iskren i odgovarajući pristup prema korisnicima usluga (unutarnjim i vanjskim) je jedini temelj za uspješne i dugoročne poslovne odnose.

Stoga, radnici društava INA Grupe:

- moraju biti obzirni prema potrebama korisnika usluga, trajno nadzirati, procjenjivati i poboljšavati proizvode, usluge, tehnologiju i poslovne postupke u cilju pružanja kvalitete, sigurnosti i inovacije na svakom stupnju razvoja, proizvodnje i distribucije;
- moraju slijediti najviše standarde postupanja u pisanoj i usmenoj komunikaciji s korisnicima usluga;
- moraju pružati pravovremene, odgovarajuće, točne i razumljive podatke o proizvodima i uslugama;
- moraju pružati istinite i ispravne podatke u cjelokupnoj komunikaciji. Opisni i vizualni elementi u sredstvima komunikacije, odnosno njihov zajednički učinak, ne smije biti obmanjujući i ne smije biti u suprotnosti s normama, odnosno standardima lokalne zajednice;
- moraju postupati povjerljivo s podacima o korisnicima usluga;
- ne smiju darivati korisnike usluga darovima materijalne vrijednosti sa svrhom izbora društva INA Grupe, uz iznimku formalno organiziranih i javno oglašanih nagrada.

Nanošenje štete korisnicima usluga i dovođenje njihove sigurnosti u pitanje izuzetno su ozbiljne povrede etičkih pravila.

5.2 Dioničari

Odgovorne osobe u društvima INA Grupe dužne su štiti investicije dioničara i pružiti dugoročne povrate usporedive s onima ostalih vodećih društava djelatnosti.

5.2.1 Transparentnost financijskih izvješća i računovodstva

Društva INA Grupe pružaju potpune i transparentne podatke svim dionicima i obazriva su

pitanje

Radim kao prodavač na benzinskoj postaji. Već su me više puta naši stalni kupci molili da ne plate gorivo odmah, već da ih zapišem kao dužnike, a oni će platiti dug naknadno, u najkraćem mogućem roku. S obzirom da živim u manjem mjestu, osobno poznajem većinu kupaca koji redovno toče gorivo. Stoga, u potpunosti vjerujem da bi svatko od njih platio svoj dug. Bi li dopuštanje naknadnog plaćanja i upisivanje kupaca kao dužnika u bilježnicu bilo pogrešno postupanje s moje strane?

Navedeni način postupanja je porezni prekršaj, povreda Općeg poreznog zakona, i u suprotnosti je s internim aktima INA, d.d. prema kojima je svakom kupcu obvezno izdati račun odmah nakon transakcije (kupovine). Opisano postupanje prodavača smatra se težom povredom radne obveze.

pitanje

Putujem u inozemstvo idući vikend, kad su cijene avionskih karata povoljnije.

Ako povedem suprugu, ukupna cijena dviju avionskih karata po povoljnijoj cijeni jednaka je cijeni jedne karte po uobičajenoj tarifi.

Također bih zamolio hotel da izda račun samo za jednu osobu.

Time financijski ne bih naštetio kompaniji, zar ne?

Manipulirali biste računovodstvenim postupkom i kršili pravila za naknadu putnih troškova, što je strogo zabranjeno. Štoviše, tražili biste od poslovnog partnera da izda lažni račun, čime biste narušili ugled Društva.

odgovor

prema njihovim dvojabama. Strogo se pridržavaju propisa o tržištu kapitala koji su na snazi te točno izvješćuju o aktivnostima u svojim financijskim izvješćima.

Stoga, radnici društava INA Grupe:

- moraju osigurati da su sve izvršene transakcije prethodno valjano odobrene te točno i u potpunosti evidentirane i da se u sustav financijskog računovodstva ne unose ni ne održavaju tajne ili neevidentirane transakcije ili imovina;
- moraju u potpunosti surađivati s internim i vanjskim revizorima društava INA Grupe te im pružiti točne podatke i, na zahtjev, omogućiti im pristup dokumentima relevantnim za njihov rad;
- ne smiju s namjerom napraviti neistinit ili varljiv unos u izvješću, evidenciji ili potraživanju;
- ne smiju krivotvoriti bilo koju evidenciju, financijsku ili nefinancijsku;
- ne smiju pokušati utjecati na druge da učine išta što bi moglo narušiti istinitost financijskih evidencija ili izvješća društava INA Grupe.

5.2.2 Imovina društva

Radnici društava INA Grupe:

- osobno odgovaraju za osiguranje integriteta, kao i svrhovite i ekonomične upotrebe imovine društva INA Grupe;
- ne smiju koristiti imovinu ili opremu društva INA Grupe u osobne svrhe, osim u slučaju da ga je izričito za to ovlastio nadležni rukovoditelj u ime poslodavca, prema primjenjivim pravilima. Prijenosna oprema ili poslovna oprema za rad od kuće koja je povjerena radniku (npr. prijenosna računala i mobilni telefoni) ostaje imovina društva INA Grupe pa radnici o njoj moraju voditi razumnu brigu;
- ne smiju koristiti radno vrijeme za privatne aktivnosti.

5.2.3 Intelektualno vlasništvo i ostali zaštićeni podaci

U društvima INA Grupe redovno nastaju ili se razvijaju vrijedni inovacijski prijedlozi (tehnička unapređenja, racionalizacije poslovanja, korisne ideje, industrijski dizajni), povjerljive ideje, projekti, strategije, izumi, softverska rješenja i ostala autorska djela i ostale vrste poslovnih podataka - "intelektualno vlasništvo" - koji predstavljaju vlasništvo društva INA Grupe koje treba zaštititi. S obzirom da su ovi podaci proizvod vlastitih napora radnika u društvima INA Grupe, u određenim slučajevima propisi dopuštaju da ih se zaštititi kao intelektualno vlasništvo.

Radnici društava INA Grupe ne smiju:

- otkriti ili koristiti na radnom mjestu bilo koju vrstu povjerljivih informacija koje su vlasništvo prethodnih poslodavaca ili bilo kojih trećih osoba;
- učitati neovlašteni softver u bilo koje računalo društva INA Grupe;
- prihvatiti ili koristiti tuđe povjerljive informacije, osim prema posebnom odobrenju Sektora pravnih poslova INA, d.d.;
- koristiti materijale zaštićene autorskim pravom, zaštitnim znakom ili žigom treće osobe (npr. fotografije, dijelove audio, video ili glasovnih snimki “skinutih s Interneta” ili iz drugog izvora) u materijalima koji se stvaraju, bez posebnog dopuštenja vlasnika autorskog prava;
- bez dopuštenja koristiti važeći patent ili drugi oblik intelektualnog vlasništva za koji se zna da je u vlasništvu treće osobe;
- koristiti podatke koji se smatraju poslovnom ili profesionalnom tajnom, odnosno povlaštenom ili potencijalno povlaštenom informacijom protivno Pravilniku o informacijskoj sigurnosti i Pravilniku o povlaštenim informacijama koje se odnose na INA, d.d. i financijske instrumente INA, d.d. U slučaju da su informacije potrebne trećoj osobi za ispunjavanje obveza prema društvima INA Grupe, ona će biti obvezna potpisati izjavu ili ugovor o povjerljivosti podataka, kako je to propisano spomenutim pravilnicima;
- neovlašteno koristiti intelektualno vlasništvo koje je u vlasništvu društva INA Grupe.

Društvo INA Grupe vlasnik je intelektualnog vlasništva koje su radnici stvorili:

- na radu
- u svezi s radom
- u svezi s djelatnošću društva
- u radu koji je izvršen na zahtjev ili po nalogu društva
- na temelju sklopljenog ugovora između društva i radnika.

Društvo INA Grupe ima isključivo pravo, u okviru svoje redovne djelatnosti iskoristavati autor-sko djelo stvoreno u radnom odnosu.

Kupljeno intelektualno vlasništvo postaje vlasništvo društva INA Grupe i ne može se smatrati privatnim/osobnim vlasništvom.

pitanje

Za izvršavanje zadataka potreban mi je softver koji sam dobio od prijatelja i kopirao ga na medij za pohranu podataka (USB stick).

Kompanija nema ovaj softver niti licencu za isti, no ja sam ga instalirao na svoje poslovno računalo i do sada nitko zbog toga nije imao nikakvih problema.

Društva INA Grupe zahtijevaju da svi radnici koriste i instaliraju na svoja poslovna računala samo dozvoljene programe, odnosno one za koje društva INA Grupe imaju licencu. Potrebno je odmah izbrisati instalirani softver s poslovnog računala. Ukoliko je softver neophodan za uspješno obavljanje posla obratite se nadređenom rukovoditelju kako bi se zatražila licenca za isti.

pitanje

Radnica sam društva INA Grupe, ali bih rado pomogla poslovanju svog supruga tako što bih vodila poslovne pregovore kao zastupnica njegove tvrtke. Je li to u skladu s mojim odgovornostima prema društvu INA Grupe?

Moguća je nesukladnost. Trebali biste ishoditi prethodno pisano odobrenje od strane relevantnog nadređenog rukovoditelja koji ima ovlasti poslodavca i koji će odlučiti postoji li bilo kakav sukob interesa.

odgovor

Umnožavanje i distribucija dokumenata i materijala (uključujući i računalni softver) dopušteno je ako isti nisu predmetom zaštite autorskim pravom ili kada je pribavljeno posebno dopuštenje za to.

Dobavljačima i poslovnim partnerima, tijelima javne vlasti i javnosti treba pružiti podatke o aktivnostima društava INA Grupe kada za to postoji obveza u skladu s propisima, internim dokumentima INA, d.d., pravilima tržišta kapitala, ugovorima, dobrim poslovnim običajima ili opravdanim javnim interesom.

Na upite tiska, medija, investitora ili javnosti i svih zainteresiranih strana (od korisnika usluga do lokalnih zajednica i civilnog društva) odgovaraju isključivo osobe ovlaštene za odgovarajuće izvješćivanje.

Osobe koje se u skladu s propisima i pravilima tržišta kapitala te internim dokumentima INA, d.d. smatraju osobama koje raspoložu povlaštenim informacijama koje se odnose na INA, d.d. i financijske instrumente INA, d.d. mogu povlaštene informacije iznositi samo ako su, i na način kako su, za to ovlaštene zakonom ili internim dokumentima INA, d.d.

5.2.4 Nezakonito postupanje s povlaštenim informacijama i trgovanje od strane upućene osobe

Pojam “trgovanje od strane upućene osobe” odnosi se na nezakonito korištenje povlaštenih informacija kako bi se ostvarila materijalna korist. Pojam “nezakonito postupanje s povlaštenim informacijama” odnosi se na korištenje povlaštenih informacija, odnosno postupanje s povlaštenim informacijama suprotno propisima koji se odnose na tržište kapitala te internim dokumentima INA, d.d. koji se odnose na povlaštene informacije. Povlaštene informacije su informacije precizne naravi koje nisu bile javno dostupne i koje se posredno ili neposredno odnose na INA, d.d. kao izdavatelja financijskih instrumenata ili na jedan ili više financijskih instrumenata INA, d.d. te koje bi, kad bi bile javno dostupne, vjerojatno imale značajan utjecaj na cijene tih financijskih instrumenata ili na cijene povezanih izvedenih financijskih instrumenata. Vjerojatnost značajnog utjecaja postoji ako bi razumni ulagatelj vjerojatno uzeo u obzir takve informacije kao dio osnove za donošenje svojih investicijskih odluka.

Trgovanje od strane upućene osobe i nezakonito postupanje s povlaštenim informacijama

zabranjeno je svim radnicima i dužnosnicima INA Grupe. U tu svrhu potrebno je u potpunosti se pridržavati mjerodavnih zakona te internih dokumenata INA, d.d. kojima se reguliraju povlaštene informacije, a svi radnici, odnosno dužnosnici INA Grupe osobito:

- ne smiju kupiti ili prodati dionice ili udjele INA, d.d. dok imaju povlaštene informacije;
- ne smiju otkriti povlaštene informacije nikome izvan INA, d.d., suprotno odredbama internih dokumenata INA, d.d. kojima se reguliraju povlaštene informacije;
- moraju biti oprezni, čak i u odnosu na ostale radnike društava INA Grupe; povlaštene informacije otkrivati suradnicima samo kada za to imaju dopuštenje i kad je to neophodno za obavljanje poslovnih zadataka i poslova;
- moraju zaštititi povlaštene informacije od slučajnog otkrivanja.

5.2.5 Digitalni sustavi

Računalni hardver i softver te svi podaci o digitalnim sustavima u društvima INA Grupe, kao i svi podaci o društvima INA Grupe na privatnom ili nekom drugom digitalnom sustavu koji nije od društva INA Grupe, smatraju se vlasništvom društva INA Grupe.

Radnici društava INA Grupe:

- moraju biti svjesni informatičke politike društva INA Grupe u svezi korištenja Interneta;
- ne smiju bez dopuštenja koristiti sustave elektroničke komunikacije društva INA Grupe za prijenos podataka;
- ne smiju namjerno pristupiti, spremati, slati ili ispisivati pornografske slike, tekstove, filmove ili video snimke; materijale koji potiču nasilje, mržnju, terorizam ili netoleranciju prema drugima; materijale koji vrijeđaju dostojanstvo, opsceni su ili uvredljivi. U slučaju da takav neprimjeren materijal bude primljen - npr. putem elektroničke pošte - mora ga se odmah izbrisati.

Unutar granica zakona o privatnosti i zaštiti podataka, društva INA Grupe zadržavaju pravo na pristup i nadzor nad računalima koji su vlasništvo društva i podacima pohranjenim na istima u svrhu održavanja ili radi ispunjavanja poslovnih ili pravnih zahtjeva.

Loše ili nezadovoljavajuće upravljanje svim vrstama imovine društva INA Grupe izuzetno su ozbiljne povrede etičkih pravila na štetu dioničara.

pitanje

Zahvaljujući prirodni mog posla, saznao sam da društvo INA Grupe planira dodijeliti vrlo značajan posao jednoj informatičkoj kompaniji čijim se dionicama trguje na burzi. S obzirom da će u trenutku objave sporazuma o obavljanju poslova s društvom INA Grupe cijene dionica te kompanije porasti smatram da bi kupovina dionica iste bilo razumna investicija.

Kupnja dionica navedene kompanije je u suprotnosti s pravilima Etičkog kodeksa koja se odnose na trgovanje od strane upućene osobe. Time biste sebi pribavili materijalnu korist nezakonitim korištenjem povlaštenih informacija.

pitanje

Želim zaposliti novog radnika u kojeg bih se mogao dugoročno pouzdati.

Naši bi poslovni interesi opravdali prednost muških kandidata, naspram mladih ženskih osoba koje bi mogle postati majke u bliskoj budućnosti. Da li je to opravdano?

Nije, to bi bila diskriminacija na temelju spola. Etički kodeks strogo zabranjuje bilo koju vrstu diskriminacije.

odgovor

5.3 Radnici

Društva INA Grupe posvećena su osiguravanju radne okoline u kojoj vlada uzajamno povjerenje i u kojoj se prema svim radnicima društva INA Grupe odnosi s dostojanstvom i poštovanjem. Društva INA Grupe poštuju vjerske slobode radnika društva INA Grupe i pravo na okupljanje, pravo na odmore, slobodno vrijeme i redovite plaćene dopuste. Osobita pozornost pridaje se osobnom i stručnom razvitku radnika. Društva INA Grupe su posvećena primjeni politike poštenog zapošljavanja i primjerene plaće za obavljani rad, prema važećim propisima. S radnicima koji su višak postupa se obazrivo, bivšim se radnicima pruža pomoć, kada je to moguće.

5.3.1 Zabrana diskriminacije

Društva INA Grupe posvećena su zabrani i suzbijanju diskriminacije. Među radnicima društava INA Grupe ima građana različitih nacionalnosti i državljanstva; društva INA Grupe podržavaju kulturološku i nacionalnu raznolikost i stvaranje međunarodnog tima.

Stoga, radnici društava INA Grupe:

- ne smiju diskriminirati, osobito na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije;
- moraju donositi odluke isključivo na temelju zasluga, radnog učinka i kvalifikacija, kao i ostalih kriterija vezanih uz rad;
- moraju odnose na radu temeljiti na suradnji, otvorenosti, povjerenju, uzajamnom priznavanju i podršci;
- moraju biti otvoreni za prihvaćanje kulturoloških i nacionalnih raznolikosti te pomoći kolegama iz drugih država da se prilagode lokalnim okolnostima;
- ne smiju ispisivati ili dijeliti materijale ili šale koje bi mogle uvrijediti osobe koji pripadaju bilo kojoj posebnoj skupini;
- moraju političke i vjerske aktivnosti provoditi isključivo izvan radnog mjesta;
- moraju poduzeti odlučnu akciju protiv bilo kojeg oblika diskriminacije.

5.3.2 Zaštita dostojanstva

Od svakog se radnika zahtijeva stvaranje atmosfere uzajamnog poštovanja i povjerenja, bez koje nije moguća suradnja i postizanje izvrsnih poslovnih rezultata. Društva INA Grupe neće tolerirati niti jedan oblik zlostavljanja ili uznemiravanja, na bilo kojem mjestu rada, prema radnicima, izvođačima, dobavljačima, korisnicima usluga ili drugim dionicima.

Stoga, radnici društava INA Grupe ne smiju:

- upuštati se u neželjeno ponašanje koje bi se moglo smatrati kao neprijateljsko, prijeteće, ponižavajuće ili uvredljivo;
- spolno uznemiravati; spolno uznemiravanje je oblik diskriminacije na temelju spola koje obuhvaća svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne naravi koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje u kojem osoba, koja je objekt spolnog uznemiravanja može pretpostaviti da će ju odbijanje ponude staviti u nepovoljan položaj s obzirom na radni odnos, zapošljavanje, napredovanje ili da će to stvoriti neprijateljski naklonjenu radnu okolinu;
- niti na koji način uznemiravati s ciljem ili učinkom:
  - stvaranja neprijateljske ili prijeteće radne okoline u kojoj bi se radnici mogli osjećati primorani da se upuste u neprikladno ponašanje kako bi se uklopili;
  - ugrožavanja ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta pojedinca ili skupine;
  - izrazitog ometanja radnog učinka pojedinca;
  - manipulacije radnim prilikama pojedinca;
- poniziti ili vrijeđati drugu osobu;
- iznositi šale s osnova rasne, etničke, vjerske, dobne ili spolne osobine;
- dostaviti i prosljediti ili izložiti uvredljivi materijal, uključujući neprikladne slike;
- zloupotrijebiti osobne podatke;
- širiti zlonamjerne glasine ili koristiti glasovnu poštu, elektroničku poštu ili druge elektroničke uređaje za prijenos pogrdnih ili diskriminirajućih podataka.

5.3.3 Zaštita privatnosti i povjerljivih podataka

Društva INA Grupe su posvećena poštivanju povjerljivosti osobnih podataka radnika. Poslovna politika društava INA Grupe jest prikupiti i zadržati samo one podatke za koje je potrebno odobrenje radnika ukoliko nisu propisani zakonom. Pristup osobnim podacima je strogo ograničen

pitanje

Od prijatelja sam dobio e-poštu koja sadrži viceve o pripadnicima druge nacionalnosti. Zanima me dopušta li Etički kodeks prosljeđivanje takve e-pošte kolegama?

Ne, jer ovakvi vicevi mogu biti uvredljivi, a osim toga riječ je o privatnoj e-pošti.

odgovor

pitanje

Pri davanju uputa ili ocjenjivanju učinka često koristim neprimjeren rječnik. Da li bi to mogao biti problem?

Da, to je problem jer se radi o vrsti verbalnog zlostavljanja koje bi moglo uvrijediti druge osobe čak i ako se te osobe tog trenu suzdržavaju od očite reakcije.

odgovor

pitanje

Voditelj sam na benzinskoj postaji. Prošli sam vikend čistio lokaciju zajedno s nekoliko radnika koji su mi se dobrovoljno pridružili. Jedan od njih pretrpio je manju ozljedu te primio prvu pomoć. Za nekoliko dana radnik se vratio na posao, tako da nisam prijavio incident nadležnom društvu INA Grupe. Jesam li dobro učinio?

Niste. Svaki se incident odmah mora prijaviti nadležnom tijelu unutar društva INA Grupe.

odgovor

na valjano ovlaštene radnike i dopušten je jedino u poslovne svrhe. Onaj tko nema posebnu ovlast odnosno punomoć ili valjani poslovni razlog, ne smije pokušavati pristupiti tim podacima. Osobe koje imaju pristup osobnim podacima radnika smiju ih koristiti samo u svrhu za koju su oni prikupljeni i pridržavati se najviših standarda povjerljivosti kada ih koriste.

5.3.4 Dječji i prisilni rad

Društva INA Grupe ne toleriraju niti jedan oblik prisilnog ili dječjeg rada. Od svih radnika i poslovnih partnera društava INA Grupe očekuje se da su svjesni ove obveze i toga se pridržavaju u svom svakodnevnom radu.

Kršenje temeljnih ljudskih prava i svi oblici diskriminacije na štetu radnika izuzetno su ozbiljne povrede etičkih pravila.

5.4 Zaštita zdravlja, sigurnosti i okoliša i zaštita imovine

Zaštita zdravlja, sigurnosti i okoliša trajna je odgovornost i prioritet te dio svih poslovnih postupaka i razvojnih programa društava INA Grupe. U skladu s posvećenošću održivom razvoju, usvojen je sustavni pristup pitanjima zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša kako bi se postiglo trajno poboljšanje radnog učinka u tim područjima. Društva INA Grupe su posvećena smanjenju zdravstvenih, sigurnosnih i ekoloških rizika u obavljanju svojih poslovnih djelatnosti, stvaranjem sigurnih uvjeta rada i trajnim poboljšanjem učinkovitosti upravljanja zaštitom okoliša. Usmjerenost kvaliteti temeljna je obveza u obavljanju poslovne djelatnosti. Društva INA Grupe uvode programe zaštite okoliša u područjima u kojima poslovno djeluju. Pridržavaju se svih tehnoloških i ekoloških smjernica koje su na snazi u obavljanju svojih poslovnih djelatnosti te promiču prihvaćanje strožih standarda osmišljenih radi umanjavanja rizika negativnih učinaka na okoliš kao posljedice obavljanja poslovnih djelatnosti.

Društva INA Grupe nastoje svojim radnicima i drugim poslodavcima koji obavljaju svoje poslove u prostorima društava INA Grupe, zajamčiti sigurno i zdravo radno okruženje u kojem nitko nije izložen nepotrebnim rizicima. Podrazumijeva se kako sigurno poslovno djelovanje ovisi ne samo o tehnički ispravnim postrojenjima i opremi, već i o osposobljenim radnicima te kulturi aktivne zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša.

Radnici društava INA Grupe:

- moraju se uvijek pridržavati zahtjeva sustava upravljanja zaštitom zdravlja, sigurnosti i okoliša na svom radnom mjestu;
- moraju prekinuti sa svakom aktivnošću koja postaje nesigurna i o toj činjenici odmah izvijestiti nadređenog ili nadležnog rukovoditelja;
- smiju raditi samo one poslove za koje su, u skladu s propisima koji uređuju rad i zaštitu na radu, osposobljeni, kompetentni, zdravstveno sposobni i dovoljno odmorni te spremni izvoditi ih;
- moraju znati što učiniti u slučaju izvanrednog događaja na radnom mjestu;
- moraju odmah obavijestiti nadređenog rukovoditelja, ili rukovoditelja koji je ovlašten upravljati poslovima poslodavca o svakoj nesreći, ozljedi, bolesti, nesigurnim ili nezdravim uvjetima, incidentu, izljevu ili ispuštanju štetnih materijala u okolinu, kako bi se bez odlaganja mogli poduzeti koraci za popravljavanje, sprječavanje ili nadzor takvih događaja;
- ne smiju obavljati rad kad je radna sposobnost smanjena zbog korištenja alkohola ili droga (lijekova), legalnih ili ilegalnih, propisanih ili ne. Također, u tome moraju spriječiti i ostale radnike;
- ne smiju posjedovati, koristiti ili prenositi ilegalne lijekove ili narkotike u prostorima društava INA Grupe; moraju izvijestiti ako to drugi čine;
- moraju se pridržavati propisa o zabrani pušenja na radnom mjestu.

Održavanje vrijednosti društava INA Grupe predstavlja interes i odgovornost svijui. U tome ključnu ulogu imaju poznavanje i primjena sigurnosnih pravila društava INA Grupe, kao i jamstvo njihova poštivanja od strane poslovnih partnera i gostiju koji borave u prostorima društava INA Grupe.

Radnici društava INA Grupe:

- moraju obavljati rad u skladu sa sigurnosnim pravilima;
- moraju imati na umu i upoznati vanjske partnere kako je zabranjeno unositi vatreno oružje u prostore društava INA Grupe ako sumnjaju da isti posjeduju vatreno oružje, osim osobama koje su za to zakonom ovlaštene (pripadnici vojske i naoružani zaštitari) tijekom obavljanja svojih dužnosti;
- ne smiju bez nadzora ostavljati povjerljive podatke i vrijednosti u društvima INA Grupe;
- ne smiju u javnosti sudjelovati u razgovoru o temama povjerljive prirode, bilo unutar ili izvan poslovnih prostora društava INA Grupe;

pitanje

Jedan kolega redovno dolazi na posao pod utjecajem alkohola, a kada mu kažem da time ometa rad drugih radnika te krši odredbe o sigurnosti na radu on se počne braniti iznoseći obiteljske probleme koje navodno treba „uskoro riješiti“. Problem sad već traje šest mjeseci.

Etički kodeks jasno navodi da radnici ne smiju raditi kada im je radna sposobnost smanjena zbog konzumiranja alkohola. Radnici su također dužni spriječiti druge radnike da rade pod takvim okolnostima. Slučaj morate prijaviti nadređenom rukovoditelju čija je dužnost riješiti situaciju.

- moraju izvijestiti o sigurnosnim incidentima (npr. kaznenim djelima, prijetećim telefonskim pozivima, gubitku povjerljivih podataka) predstavnika Sektora upravljanja sigurnošću Društva, lokalnu službu sigurnosti i poslodavca.

Opasno postupanje u pogledu zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša koje predstavlja rizik za druge izuzetno je ozbiljna povreda etičkih pravila.

5.5 Poslovi vezani uz vlast i politički angažman

U poslovanju, društva INA Grupe djeluju u dobroj vjeri i na pošten način, pridržavajući se svih primjenjivih propisa država u kojima poslovno djeluju te primjenjuju samo poslovno dopuštene postupke. Društva INA Grupe su posvećena djelovanju na način društveno-odgovornih korporativnih kompanija u odnosu na državna i tijela javne vlasti, lokalna tijela te područja i društvo kao cjeline. Društva INA Grupe plaćaju sve poreze i inzistiraju na transparentnosti svih finansijskih transakcija.

Radnici društava INA Grupe ne smiju:

- izvršiti ili odobriti neprikladno plaćanje lokalnom ili inozemnom vladinom dužnosniku ili bilo kojoj drugoj povezanoj osobi ili subjektu;
- pokušati navesti lokalnog ili stranog vladinog dužnosnika da počini nezakonito djelo;
- nuditi ili primiti novac (ili bilo koje druge materijalne vrijednosti kao npr. darove), provizije vezano uz dobivanje posla ili dodjeljivanje ugovora;
- činiti ništa čime bi se nekog navelo ili mu se pomoglo prekršiti ova pravila;
- obmanuti bilo kojeg policijskog službenika, ili nekog drugog vladinog ili javnog dužnosnika ili regulatornog tijela;
- pokušati ometati, na bilo koji način, prikupljanje informacija, podataka, dokaza ili evidencije od strane valjano ovlaštenog vladinog ili regulatornog tijela;
- sakriti, manipulirati ili uništiti dokumente, podatke ili evidencije koje su predmetom istraživanja ili upita;
- pokušati spriječiti druge radnike u pružanju točnih podataka.

5.5.1 Politički angažman

Društva INA Grupa ne zabranjuju radnicima politički angažman, no političke aktivnosti se ne bi smjele poduzimati od strane radnika za društva INA Grupe niti bi se radnik smio politički angažirati protivno interesima društava INA Grupe.

Rukovoditelji u društvima INA Grupe:

- moraju prikupljati podatke sukladno propisima, pridržavajući se onih o lobiranju u državama u kojima posluje društvo INA Grupe;
- moraju prikupljati sve odgovarajuće podatke o bilo kojem društvu ili savjetniku, koji sudjeluje u aktivnostima lobiranja, prije sklapanja ugovora s njima. Moraju provjeriti posluju li društva ili savjetnici zakonito i da ne ostvaruju interese suprotnog lobija zbog zaduženja dobivenih od trećih osoba.

Kada sudjeluju u političkom angažmanu, radnici društava INA Grupe:

- moraju biti jako pažljivi u političkom angažmanu, pri čemu ne smiju:
  - koristiti nazive društava INA Grupe;
  - navoditi druge na uvjerenje da se društvo INA Grupe opredijelio za bilo koju političku stranku ili pokret;
  - pridružiti se skupinama čiji su ciljevi i djelovanje u sukobu s interesima društava INA Grupe;
  - koristiti sredstva društava INA Grupe (npr. telefaks, osobno računalo, Internet, telefon, fotokopirni aparat, slikovni čitač (skener), papir sa zaglavljem);
- ne smiju provoditi političke aktivnosti na radnom mjestu.

U okruženju poslova vezanih uz vlast i politički angažman, korupcija je izuzetno ozbiljna povreda etičkih pravila.

5.6 Lokalne zajednice i civilno društvo

Društva INA Grupe doprinose gospodarskom rastu i povećanju životnog standarda na područjima u kojima poslovno djeluje. Društva INA Grupe, osim otvaranja novih radnih mjesta, služe javnom dobru putem aktivnosti usmjerenih na poboljšanje javnog zdravstva, kulture i

pitanje

Moj je kolega jedan od kandidata na lokalnim izborima. Kopirao je letke za izbomnu kampanju na fotokopirnom aparatu u našem uredu. Meni nisu važni njegovi politički stavovi i opredjeljenja, ali ne bih volio da se oprema i imovina društva koriste za političke aktivnosti radnika.

Etički kodeks strogo zabranjuje navedeno ponašanje i ovaj slučaj se odmah treba prijaviti nadređenom rukovoditelju. Ovime se ne želi zabraniti radnicima aktivno bavljenje politikom, ali se od istih očekuje suzdržavanje od korištenja sredstava društava INA Grupe za ostvarivanje svojih političkih ciljeva.

pitanje

Upravo sam saznao da je dobavljač koji surađuje s društvom INA Grupe uključen u ilegalne prakse zapošljavanja radnika. Takvo ponašanje je uobičajeno u toj zemlji.

Što bih trebao učiniti?

Podijelite tu informaciju s nadređenim rukovoditeljem. U interesu je društava INA Grupe da svi dobavljači s kojima surađuju društva INA Grupe poštuju važeće zakone i propise te osobito odredbe Etičkog kodeksa.

odgovor

obrazovanja. Društva INA Grupe su posvećena društvenom pokroviteljstvu i sponzoriranju, bez korupcije. Društva INA Grupe su posvećena odgovornom komuniciranju: putem svih značajnih medija javnosti pružaju redovne, potpune, razumljive i pouzdane podatke o poslovnom djelovanju i namjerama.

Cilj je razviti pozitivne i visoko profesionalne odnose s medijima. Društva INA Grupe žele biti uključena u otvoren i transparentan dijalog i savjetovanje s lokalnim zajednicama i ostalim predstavnicima civilnog društva koji imaju legitiman interes za poslovno djelovanje društava INA Grupe. Ohrabruje se sudjelovanje radnika u podršci razvitka lokalne zajednice i inicijativama civilnog društva.

Radnici društava INA Grupe moraju:

- pridržavati se važećih propisa u svakoj pojedinoj zajednici i državi u kojoj posluju;
- poštivati temeljna ljudska prava, kulture i različite poslovne običaje tih zajednica i država (sve dok oni nisu u sukobu s principima Kodeksa);
- nastojati zapošljavati kvalificirane radnike lokalne zajednice, kad god je to moguće.

U okruženju lokalnih zajednica i društva u cjelini, kršenje temeljnih ljudskih prava, dezinformiranje lokalnih zajednica i korupcija su izuzetno ozbiljne povrede etičkih pravila.

5.7 Dobavljači i poslovni partneri

Odnosi s dobavljačima i ostalim poslovnim partnerima temelje se na uzajamnom povjerenju i poštovanju. Svi podaci povezani s odnosima između društava INA Grupe i njenih dobavljača smatraju se povjerljivima. Društva INA Grupe ne zloupotrebljavaju položaj na tržištu i posvećena su stvaranju jednakih uvjeta za sve poslovne partnere. Društva INA Grupe su također posvećena izvršenju svojih ugovornih obaveza.

Kada postupaju u ime društava INA Grupe, konkretna je odgovornost radnika društava INA Grupe pomoći dobavljačima da se upoznaju i razumiju etičke zahtjeve i očekivanja društava INA Grupe.

Radnici društava INA Grupe:

- moraju odabrati samo one osobe i društva koja imaju dobru reputaciju i zahtijevane kvalifikacije;
- moraju nastojati poslovati s dobavljačima koji zadovoljavaju odgovarajuće pravne uvjete i koji djeluju na način sukladan s posvećenošću etičkim pravilima društava INA Grupe, na način kako je uređeno Kodeksom;
- moraju pomoći dobavljačima da razumiju zahtjeve društava INA Grupe u pogledu kvalitete i etičkih uvjeta;
- moraju izvjestiti nadređenog rukovoditelja o aktivnostima dobavljača koje su proturječne ovim uvjetima;
- ne smiju tražiti niti prihvatiti bilo kakvu povlasticu od bilo kojeg poslovnog partnera. Moraju bez odlaganja izvjestiti nadređenog rukovoditelja o takvim nezakonitim povlasticama ponuđenim od strane poslovnog partnera ili dobavljača te inicirati raskid svih poslovnih odnosa s istim;
- moraju odabrati dobavljače na temelju zasluga, izbjegavajući sukob interesa, ponudu neprikladnih darova, zabavnih sadržaja ili bilo kojih drugih oblika protekcije koje mogu dovesti u pitanje taj odabir; mogu biti prihvaćeni promotivni darovi male vrijednosti do EUR 50,00 (npr. olovka, privjesak za ključeve, kalendar, rokovnik), drugi poslovni darovi, poslovni obroci i sudjelovanje na konferencijama koji se daju bez namjere utjecanja;
- moraju izvjestiti nadređenog rukovoditelja o svim darovima vrijednosti iznad EUR 50,00, koji će potom odlučiti o tome može li se dar zadržati, hoće li biti doniran u dobrotvorne svrhe ili vraćen osobi koja ga je darivala. Društva INA Grupe omogućuju svojim partnerima podržavanje korporativnih dobrotvornih inicijativa umjesto darivanja radnika društava INA Grupe;
- moraju izvjestiti nadređenog rukovoditelja o pozivima koje su dobili u poslovne svrhe i osigurati da je prihvaćanje takvih poziva unaprijed odobreno. Nadređeni rukovoditelj ima pravo odlučiti služi li prihvata takvih poziva poslovnim interesima društva INA Grupe;
- ne smiju prihvatiti ponude za putovanja, godišnje odmore i/ili smještaj od strane poslovnog partnera, vanjskog dobavljača i osobe koja radi za društva INA Grupe (npr. savjetnici, zastupnici, franšizeri itd.). U pojedinim slučajevima (npr. stručno osposobljavanje ili pozivi za održavanje predavanja) prihvaćanje takvih ponuda za putovanja i smještaj je dopušteno ako to u pisanom obliku odobri nadređeni rukovoditelj koji ima ovlasti poslodavca;
- moraju evidentirati sve darove, poslovne obroke i zbivanja vrijednost kojih prelazi EUR 50,00 u upisnik darova odgovarajuće organizacijske jedinice, bez obzira na to jesu li odbijeni ili

pitanje

Radim u državi u kojoj odbijanje dara

predstavlja uvredu. Jedan od naših poslovnih partnera iznenadio me posebnim darom. Što bih trebao učiniti?

Ako ste primili dar u vrijednosti iznad 50 EUR, isto trebate prijaviti nadređenom rukovoditelju koji će odlučiti može li se zadržati dar, da li će dar biti doniran u dobrotvorne svrhe ili vraćen osobi koja ga je darovala. Svi darovi, poslovni obroci i darovi s vrijednošću iznad EUR 50 moraju se evidentirati u upisniku darova relevantne organizacijske jedinice, bez obzira na to jesu li odbijeni ili prihvaćeni. Neevidentiranje u upisniku darova moglo bi se smatrati primanjem mita.

pitanje

Član sam tima koji je zadužen i odgovoran za odabir novog dobavljača. Jedan od suvlasnika kompanije koja je potencijalni dobavljač je moj rođak. S obzirom na sve aspekte ponude smatram da bi bilo u najboljem interesu INA Grupe istu i prihvatiti.

Etički kodeks strogo zabranjuje sukob interesa te propisuje da je u nastaloj situaciji potrebno pisano izvijestiti odnosno zatražiti odluku nadređenog rukovoditelja, koji će ocijeniti je li status radnika nespojiv s radom koji obavlja u društvu INA Grupe.

odgovor

prihvaćeni. Darovi, poslovni obroci i zbivanja vrijednost kojih prelazi EUR 50,00, a koji nisu evidentirani u upisnik darova mogu biti smatrani primanjem mita;

- moraju biti oprezni da trećoj strani ne odaju povjerljive poslovne podatke dobavljača (npr. detalje o ponudama, podatke o ponuđenim cijenama).

5.7.1 Sukob interesa

Radnici društava INA Grupe mogu biti izloženi sukobu interesa koji treba izbjeći; u takvim slučajevima treba izvijestiti, odnosno pribaviti ovlaštenje nadređenog rukovoditelja koji ima ovlasti poslodavca.

S obzirom na to da sljedeće situacije jasno predstavljaju slučajeve sukoba interesa radnici društava INA Grupe u svojstvu privatne osobe ne smiju:

- za svoj ili tuđi račun sklapati poslove iz djelatnosti koju obavljaju društva INA Grupe, odnosno raditi ili pružati usluge bilo kojoj trećoj strani s kojom su prethodno uspostavili kontakt u svom radu za društva INA Grupe;
- biti članom društva, odnosno ulagati u dobavljača ili korisnika usluga ako su, na bilo koji način, uključeni u odabir ili procjenu tog dobavljača ili korisnika usluga ili ako nadziru bilo koga tko ima takvu odgovornost. Ulaganje u javna poslovna udruženja je iznimka od toga.

U sljedećim slučajevima radnici društava INA Grupe moraju pribaviti prethodno pisano odobrenje nadređenog rukovoditelja koji ima ovlasti poslodavca:

- prije uspostave odnosa, u kojima se sukob interesa može pretpostaviti, s osobama koje se nalaze u tržišnom natjecanju s društvima INA Grupe, korisnicima usluga i dobavljačima;
- prije prihvaćanja izvršne funkcije, članstva u nadzornom odboru ili drugog članstva u poslovnom subjektu ili neprofitnoj organizaciji, koje obavljaju poslove iz djelatnosti društava INA Grupe;
- prije nego postanu vlasnici kontrolnog udjela vanjskog poslovnog subjekta koji obavlja poslove iz djelatnosti društva INA Grupe;
- prije većeg ulaganja u društva u vlasništvu osoba koje se nalaze u tržišnom natjecanju s društvima INA Grupe, dobavljača ili korisnika usluga. Značajno ulaganje je svaki gospodarski interes koji bi mogao utjecati ili stvoriti dojam o utjecaju na prosudbu.

U sljedećim slučajevima radnik društva INA Grupe mora u pisanom obliku zatražiti odluku nadređenog rukovoditelja koji ima ovlasti poslodavca (u slučaju projekta, odluku voditelja projekta) o tome je li sljedeće nespojivo s radom koji obavlja u društvu INA Grupe:

- ako radi u okviru radnog odnosa ili kao posrednik ili zastupnik druge kompanije izvan društva INA Grupe;
- ako, s obzirom na položaj, ima mogućnost zaposliti, nadzirati, utjecati na uvjete zapošljavanja ili utjecati na rukovoditelja bilo kojeg bliskog rođaka, bez obzira je li ta osoba radnik društava INA Grupe ili ugovornog partnera društva INA Grupe;
- ako sazna da član uže obitelji radi ili pruža usluge za osobe koje se nalaze u tržišnom natjecanju s društvima INA Grupe, kod korisnika usluga ili dobavljača i da je član uže obitelji sudjelovao u postupku odlučivanja ili sklapanja ugovora vezano uz osobe koje se nalaze u tržišnom natjecanju s društvima INA Grupe, korisnikom usluge ili dobavljačem.

Svako postupanje radnika društva INA Grupe koje nije u skladu s prethodno navedenim smatrat će neprihvatljivim ponašanjem i kao takvo će se tretirati kao postupanje protivno interesima društva INA Grupe. U pogledu dobavljača i poslovnih partnera korupcija je izuzetno ozbiljna povreda etičkih pravila.

5.8 Osobe koje se nalaze u tržišnom natjecanju s INA Grupom

Dok se društva INA Grupe aktivno natječu u mnogim svojim poslovnim djelatnostima, njene aktivnosti na tržištu provode se sukladno normama tržišne utakmice i u skladu s primjenjivim propisima o tržišnoj utakmici. Društva INA Grupe prikupljaju podatke o osobama koje se nalaze u tržišnom natjecanju s društvima INA Grupe isključivo na zakonit način. Koriste isključivo javno dostupne podatke i izvore s ciljem procjene poslovnih, potrošačkih, dobavljačkih i tehnoloških trendova, nacрте zakonskih prijedloga te komunikacijske kampanje dobavljača i osoba koje se nalaze u tržišnom natjecanju s društvima INA Grupe. Društva INA Grupe prikupljaju takve podatke na pošten i zakonit način.

Društva INA Grupe posvećuju posebnu pozornost kako ne bi sklopili sporazum o kartelu ili usuglašavala poslovanje, izravno ili neizravno, s osobama koje se nalaze u tržišnom natjecanju

pitanje

Upravo sam prisustvovao konferenciji na kojoj sam sreo nekoliko bivših kolega koji sada rade za druge kompanije na sličnoj poziciji. Za vrijeme pauze jedan od njih predložio je razmjenu informacija o proizvodima i cijenama, kako bismo jedan drugome pomogli. Što bih trebao učiniti?

Morate odbiti takve prijedloge. Postupci dogovoreni s konkurentima predstavljaju ne samo kršenje Etičkog kodeksa, nego i kršenje važećih zakona. Isto tako morate slučaj prijaviti nadređenom rukovoditelju.

pitanje

Mislim da je nadređeni rukovoditelj prekršio etička pravila. Zabrinut sam da ću biti stavljen u nepovoljniji položaj ako prijavim slučaj. Što bih trebao učiniti?

Trebali biste koristiti kanale opisane u Etičkom kodeksu ili kontaktirati Etičko povjerenstvo INA Grupe. INA Grupa neće tolerirati stavljanje bilo koje osobe, koja u dobroj vjeri prijavi kršenje etičkih standarda, u nepovoljniji položaj te očekuje odgovorno postupanje vezano uz takve prijave.

odgovor

s društvima INA Grupe s ciljem dogovaranja cijena, diobe tržišta ili dogovaranja proizvodnje i kvota prodaje.

Istovremeno, gdje poslovne aktivnosti u djelatnosti općenito znatno utječu, kako na prirodni okoliš, tako i na društveni razvitak lokalnih zajednica, društva INA Grupe će aktivno surađivati s osobama koje se nalaze u tržišnom natjecanju s društvima INA Grupe u izvršavanju uzajamnih društvenih odgovornosti i odgovornosti za okoliš. Društva INA Grupe će pokušati iskoristiti sve mogućnosti da u poslovnim udruženjima, udrugama djelatnosti, udruženjima dionika i na razini lokalnih, regionalnih i globalnih udruga i tržišta izraze svoju etičku posvećenost u promicanju vrijednosti održivog razvoja.

U pogledu osoba koje se nalaze u tržišnom natjecanju s društvima INA Grupe, sporazum o kartelu je izuzetno ozbiljna povreda etičkih pravila.

6 POSTAVLJANJE PITANJA I IZRAŽAVANJE ZABRINUTOSTI

Radnici društava INA Grupe su dužni prijaviti svako kršenje ili moguće kršenje Kodeksa INA Grupe za koje saznaju - bilo da se ono odnosi na njih, na njihove podređene ili nadređene ili druge osobe. Dužni su zatražiti uputu prije donošenja odluke i postupanja u slučaju da nisu sigurni koji je pravilan način postupanja.

Kada se prijavljuje neetično ponašanje, osoba koja prijavljuje mora poštivati prava osobe koju prijavljuje pa je zabranjeno dostavljati odnosno prosljeđivati osobne podatke osobe koja se prijavljuje bilo kojem društvu INA Grupe ili trećoj osobi koja nije obuhvaćena prijavom dotičnog neetičnog ponašanja.

U slučaju postojanja dvojbi etičke prirode, radnik se prvo može obratiti nadređenom rukovoditelju. Pomoć ili savjet također može biti zatražen od Sektora upravljanja ljudskim resursima INA, d.d. ili Sektora pravnih poslova INA, d.d. odnosno nadležne organizacijske jedinice/osobe koje takve poslove obavljaju u pojedinom društvu INA Grupe. U slučaju bojazni u korištenju ovih načina, također je moguće u svakom trenutku kontaktirati i Etičko povjerenstvo INA Grupe ili Etičkog službenika u

pojedinom društvu INA Grupe, na način kako je opisano u nastavku.

Glavna uloga Etičkog povjerenstva INA Grupe je osigurati da se svaki radnik društava INA Grupe pridržava Kodeksa.

Uprave pojedinih društava INA Grupe i Etičko povjerenstvo INA Grupe moraju osigurati da radnici društava INA Grupe budu upoznati sa sadržajem Kodeksa.

Etičko povjerenstvo INA Grupe:

- periodički razmatra i, bez navođenja osobnih podataka, izvješćuje o etičkim postupcima koji su pokrenuti protiv osoba koje su prekršile Kodeks;
- nadzire izobrazbu o etičnom postupanju i komunikaciju o Kodeksu;
- provodi ili naređuje Etičkom službeniku u pojedinom društvu INA Grupe da provede etički ispitni postupak;
- trajno procjenjuje rizike neetičnog postupanja i jamči da su pravila razmjerna tom riziku;
- pruža podršku i pomoć radnicima u primjeni Kodeksa;
- priprema i predaje izvješća o rezultatima primjene Kodeksa Odboru izvršnih direktora INA, d.d. i Upravi INA, d.d.

Prijava neetičkog ponašanja, u slučaju zadrške pri korištenju gore navedenih mogućnosti, može biti podnesena Etičkom povjerenstvu INA Grupe ili Etičkom službeniku u pojedinom društvu INA Grupe. Etičkom povjerenstvu INA Grupe može biti poslana elektronička pošta na adresu elektroničke pošte: **eticko.povjerenstvo@ina.hr** ili pismo na adresu: **Za Etičko povjerenstvo INA Grupe, Republika Hrvatska, Zagreb, Av. V. Holjevca 10, p.p. 555**, s obveznom naznakom **“Bez otvaranja”**.

Etičko povjerenstvo INA Grupe ima i telefonsku liniju s automatskom telefonskom tajnicom broj: **+385 (1) 64-52-454**.

Ta je linija dostupna 24 sata dnevno 7 dana u tjednu. U svim komunikacijama s Etičkim povjerenstvom INA Grupe moguće je koristiti materinji jezik. Potrebno je obratiti pažnju na činjenicu da su ispitni postupci učinkovitiji ako se pruži što više potankosti o neetičnom postupanju, uključujući i ime podnositelja prijave. Anonimne prijave bit će ispitane samo ako se pretpostavlja da se radi o izrazito ozbiljnom kršenju Kodeksa.

Svaki radnik može, u dobroj vjeri, zatražiti uputu, izraziti zabrinutost ili izvijestiti neetično postupanje prema Kodeksu. Ako je radnik društva INA Grupe prijavu kršenja etičkih pravila podnio znajući da kršenja Kodeksa nije bilo ili da je kršenje Kodeksa počinila osoba različita od prijaviteljene, tada se etički postupak može pokrenuti protiv toga radnika.

Društva INA Grupe neće tolerirati stavljanje osoba koje u dobroj vjeri prijave kršenje Kodeksa u nepovoljniji položaj. Pritužbe zbog stavljanja u nepovoljniji položaj moraju se prijaviti. Iste će biti ispitane od strane Etičkog povjerenstva INA Grupe ili Etičkog službenika u pojedinom društvu INA Grupe i bit će poduzete odgovarajuće mjere.

Svatko tko je odgovoran za stavljanje u nepovoljniji položaj osoba koje su prijavile sumnju u neetično postupanje ili druge rizike za poslovno djelovanje bit će predmet etičkog postupka. Ako radnik sumnja da netko u nepovoljniji položaj stavlja njega ili nekoga koga poznaje zbog podnošenja prijave kršenja Kodeksa, treba odmah kontaktirati Etičko povjerenstvo INA Grupe.

INA, d.d., Sektor upravljanja ljudskim resursima
Izdanje: rujan 2013.